

СКОРОТЕЦА.

(Courier.)

Число 48.

Неделя 20 Юнія 1843.

Год. II.

СРБСКА ВЕРА.

Тужио е Бранковићу Ђорђе,
 Да л' е коме саслушати было:
 Како тужи, како л' аднкуе?
 Како судбу своју оплакуе.
 Тужећи е сузе проливао,
 И у помоћ Бога призивао:
 Боже милый! да чуда големога,
 Да л' е гдигодь краља Християнскога
 Кой б' чуо, и у помоћ дошо,
 И отровну гују уморио,
 Коя зія, да ме упропасти
 Да подвргне Срблѣ својою власти.
 Та чуйте ме браћо Християнска!
 У васъ лежи неброена войска
 Смилуите се мени помоћ дайте,
 И сужанству горкоме предайте
 Махомета, гордога цара турскога,
 Обштезианога врага Християнскога;
 Кой е млоге землѣ освоіо
 На далеко владу разпрострео,
 Млоге беде, и зла починіо
 Земљи Србској, Грчкој, и Бугарској,
 То да б' ове својою влади Турској
 Покорити, мого, подложити,
 Християнство бедно уморити.
 Люто і Срблѣ свагда нападао,
 Тірански е с' свакима поступао
 Невину е крвѣ млогу проліо
 Саму децу ніе поштеђиво
 Но немилымъ мачемъ изсекао. —
 Тужећ' Ђорђе Богу се моліо
 У туженю овако вопіо:
 Ах! мой Боже, шта ће одсадъ бити?
 Штала ће се с' земљомъ моіомъ збыти,
 Ђе л' обстатъ, обновитъ се моћи,

Ил' јоштъ већою жалости подлећи,
 Разграбити, и опустошити,
 Турској сыни, и подлећи власти. —
 Тужећ' Ђорђе помоћ изгледаше,
 У туженю време пробављаше,
 Трепетно му срце удараше
 Самъ му животъ досаданъ біаше.
 Нити знаде, шта зачетъ имаде,
 Воєћи се прсвећъ турске владе.
 Забринуть е задуго мысліо,
 Све мысліо, на едно смысліо —
 Отачбину своју оставіо
 Сыне Срблѣ са собомъ повео,
 На прибѣго у земљу Маджарску,
 Къ Владиславу, Маджарскоме краљу.
 Владиславе! ой Маджарскій Краљу,
 Дай ты мени одну помоћ малу
 Да с' осветимъ гадноме Осману,
 И одржимъ я побѣду сайну
 Нека позна твою владу снажну.
 Ту е неко време пробавляю,
 Владислава Богомъ приклиняю:
 Да б' саюзно турчина напао,
 И све мачу оштроме предао.
 Сво е благо са собомъ пренео
 Владиславу башъ сво обећао,
 Да бы помоћ одъ нѣга добио
 Мило Србство изъ робства дигао.
 Но трудъ нѣговъ суетанъ е быо
 Тужанъ дошо, тужанъ се вратио:
 Па отнде Сибиянинъ Янку;
 Ой! юначе, Сибиянинъ Янко!
 Турцы земљу мою поробише
 Србство тужно робству предадоше
 Данакъ даный гордо одбацаше,
 Миръ учинѣиъ срамно нарупише

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Све войводе мое изсекоше
 Грду штету мени починише;
 Та Бога ти Хунядіе Янко
 Даи войнство твоє све кољко,
 Даћу теби небројна блага,
 Побѣдит' текъ помози ми врага
 Помоћ дай ми, да одъ Бога нађенъ
 Побѣдитель надъ турцѣма будешъ,
 Кон свакой земљи Христїанској
 А и самой сусѣдној Маджарској
 Грозно прете, желе да с' освете
 Да разруше олtare намъ свете.
 Али Янко ништа и не ае
 Већъ онъ ђорђу руку одказуе?
 Прођиме се Деспотъ Георгіе
 Доста і брїге и неволѣ мое.
 Какъ с' окрену - остави прїяна,
 У несрећи - тужна, и невольна.
 Кадъ то зачу Бранковићу ђорђе,
 Сузе лїе пакъ къ Богу вопїе:
 Деветдесетъ веће числимъ лѣта,
 Могъ самъ века, доста прошо мѣста,
 Доста беде, и зла самъ сносио
 Оваково нисамъ искусіо —
 Нит' самъ знао, даћу доживити
 Одъ прїяна мои презрєнь быти.
 Ах! мой Боже, зашто ме остави,
 И створєнь твоє забораи,
 Помоћ дай ми, све ћу учинити
 Мачу моему све ћу подложити. —
 Текъ што с' ђорђе о томъ помыслио;
 Али неко на врати куцнуо,
 И улази Капистранъ Јоване
 Чиномъ правый знатный Францїшкане.
 Какъ бесєди староме Деспоту:
 Чуйдеръ ђорђе! рєчь одъ мене свету,
 Помоћ даћу, мой старый прїане
 И душевно к' тому спасєніе,
 Само верє одрєцы се свое
 На і войнство сво западно твоє,
 С' коньмъ турке побѣдити можєшь
 И учинит' све, што само хоћєшь.
 Ал' бесєди Деспотъ Георгіе:
 Прођиме се фратре капистране,
 И мани се те твоє обмане.
 Србскомъ вѣромъ светъ самъ угледао
 У нѣой вєчно остати заклео;
 Возточна ме црква възпитала
 За сына ме свога припознала,
 Мой самъ заветъ навєкъ положио

Како б' тужанъ клетву погазіо:
 Деветдесетъ проживіо лѣта
 Вєра ми є свагда была света.
 Заветанъ самъ одъ оца, и майке,
 И милога моего прабайке:
 Храни веру чєдо мое драго,
 Нит' одбауи ма за какво благо,
 Завету ћу моему веранъ быти,
 Макарь робство, знао добавити.
 Пре ћу мачу главу подклонити,
 Нежел вѣру свету оставити,
 У којой самъ я одъ оца рођєнь
 Милому майкомъ у нѣойзи одєвєнь;
 Вєри моїой веранъ ћу остати,
 И одъ Бога прєсуду чєкати,
 Кон грми, ведрн, и облачи
 Пред коньмъ се нико неюначи —
 Та юнакъ самъ, юнакъ желнмъ быти
 Аколи є да морамъ умрєти
 Противъ волѣ Божѣ быти неће,
 Кадъ самъ юнакъ, славно умрєт' желнмъ
 И са веромъ кою свето хранимъ
 Судъ праведный Божєства поднєти
 И награду за дѣла узєти.
 Зато т' велимъ Капистранъ Јоване!
 Горке ранє непослєдуи мое,
 Ил' помози, или ме се прођи
 Грднє ранє незадавай ђорђу.
 Остави га капистранъ Јоване
 Мећъ войнство отидє онъ свое.
 Оста тужєт' Деспотъ Георгіе
 Броєт' часє већъ последнїє свое.
 Тугуюћа горко уздапуо
 С' уздысаіємъ тугу окончао. —

Прокопчанїй.

ПАЛЕЖЪ МОСКВЕ.

(НОВЕЛА)

(продужєніє)

Већъ се и мракъ ватати почео, кадъ
 Пауловна себи дође, и погледъ око се-
 бе бацн. Тишина є око нѣ владала и
 блєди месеца зраци пустє су зиднє тїо
 осветлявали. Пауловна садъ се у єданъ
 угаль увучє; лакїй є санъ обузме, и та-
 ко се оны грозны страшила прошастогъ

дана мало ослободи. Кадъ се одъ сна пробуди, чуе она звукъ топова и тромбета у граду. Коньскій топотъ такођеръ е до ушию нѣны дошао. Непрiятельи већ су у граду были, и Француза гласъ нѣжне iой груди пробiао. Страшна слѣдства нѣногъ стая падоше iой предъ очи. Ни едногъ прiятеља, ни едногъ покровителя овде зашо не быаше; али садъ iой нешто на память дође, и она у найвећой тайности, као на крили поити да свой немышляй у дѣйство приведе.

III. ЦАРСКА ГРОБНИЦА.

Москви е већ последний часъ куцао. У ватрено море завiенъ стоао е светый градъ. Ватрени ѓзыци до облака су допирали, па и само небо чинило се да у ватри плива. Палате се една за другомъ рушили, а величествены цркви саяне куле жалостно су сагнуту свою главу подъ разтвараюћомъ стихiомъ држали. И Кремль, ово старо царева обиталиште, ни е одъ опустошаваюћегъ пламена заштеђенъ быо. Стара гарда и главно воинство овде е станъ свой утврдило, али видивши Наполеонъ, да е са свiю страна пламеномъ обколѣнъ, буде принуђенъ, да ватри уступи. Онъ пође царскомъ замку „Петровской.“—

Горећий градъ страшно позорѣ издаваше; са свiю страна летили су воиници по улицама, едни да животъ себи спасу, други да драгоценна сокровишта, коя су у граду заостала, изнађу, и одъ ватре утрабе. Овде се якукъ разлежаше одъ воиника, кои су одъ падаюћегъ каменя ранѣни были, тамо су опетъ по гдикогъ Руса, што градъ пали, немилице на парчета секли; трећи су драгоценостима обтерећени весело ходали. Али ни за чимъ тако Французи ни су грамзили, као за црковомъ Св. Михаила коя е за гробницу руски царева определѣна была. Овде су се надали, да ће сiясетъ сокровишта наћи.

Съ факляма у руци пођоше гранатире у подземне ходнике, где су мртви цареви были. Али како се лото ови преварише, кадъ уместо драгоцености сандуке црвенимъ сомотомъ покривене смотрише, кои около сребрнымъ чинкама обшивени имена царева и дане рођеня и смрти означаваху. Разярени почну наново све ходнике пролазити, и тако ходећи опазе кандило, где предъ олтаромъ светли. Садъ сви тамо поврвише и што се прво нѣнымъ очима указало, быаше: лепа, скромна девойка у пристойномъ оделу. Ова сирота одъ воиника уплашена, одъ стра повиче, и обнезнанивши се, падне на ладный мермеръ. Ово е была несрећна Пауловна; коя е после освоеня Москве у црвву Св. Михаила прибегла, и ту се између царски гробова сакрила.

„Шта!“ повиче некiй при првомъ погледу, „заръ у овомъ проклетомъ граду мртви устаю?“

„Чуе те л' Пиере?“ настави другий, помозите ми е у наше обиталиште одне ти, некъ и царица види. како се међу великомъ войскомъ живи.“

„Шта! заръ ты мыслишъ, да ћу я ово сокровиште съ тобомъ делити,“ повиче првый; „то не ће бити, я самъ га првый нашао, дакле по праву воиничкомъ мени припада.“

„Нити ће твоя, ни нѣгова бити,“ привати трећий, „него онога, кога она за najleпшегъ и најлюбведостойнiегъ пронађе; а я бы права кукавица быо, кадъ бы при овомъ решенiю посрамлѣнъ остао.“

„Бути ты, што много говоришъ,“ настави онай, „девойка е моя, и кои ми е додирне, томъ ће одма моя сабля тело пробости.“

„Пиере, оћешъ да ти се за твой безобразанъ говоръ одъ олова печатъ на чело удари?“ лютито повиче маiоръ. „Пристой ли вамъ се, да се са едномъ несрет-

номъ девайкомъ титрате, коя сваке човеческе помоћи лишена кодъ мртвы прибежиште нађе? Ни еданъ одъ васъ не ће девайку имати, а љу е нашемъ генералу предати, онъ некъ јој нѣну судбу реши.“

Мужъ лепогъ войничкогъ изгледа у сѣйной униформи стояше предъ Пауловномъ, кадъ е она себи дошла. Онъ нѣну руку у своимъ рукама држећи съ дубокомъ чувствителношчу къ себи долазећу девайку сматраше. То е бую Генераль Гарбоне, еданъ одъ najlepши и найхрабрии войника у Французской войски.

Кадъ е Пауловна себи была дошла, простре се къ ногама генераловымъ, и преповедивши свою судьбину са пунымъ очима суза моляше Генерала, да е се прими.

„Ништа се не бойте“ съ тихимъ гласомъ ободраваше генераль графицу; ко не бы при вашей несрећи најсрдечнимъ соучастіемъ обвезанъ бую; а сраханъ ценимъ онај часть, кои ми е допустію, да вашъ заштититель, вашъ избавитель будемъ.“

Пауловна се говору овогъ мужа у толико више зачудила, што е она у нѣму едногъ одъ оны неприятели отечества познала, кои су одъ нѣны родителя съ најцрньомъ боіомъ описани были. — Она га моляше за сигурно какво место, докъ о судьбине свои родителя што известно не бы чула.

„Моя вамъ кућа стои на услуги,“ одговори Генераль, „и вы можете съ момимъ иманѣмъ по вољи вашей поступати, а я љу на мое служитель строго заповестъ издати, да васъ вашимъ достоинству и характеру сходно предусретаю.“

Улазакъ више нѣи Офицера прекине дальій разговоръ, и са любкошћу изображеногъ Француза поведе Генераль Графицу у едну свою собу, коє су прозори на реку гледали а съ кои се

страшно позориште горећегъ града ни е тако могло видети.

(продуженіе слѣдую.)

ПИСМО СОЛАРИТА БЛАЖЕНОПОЧИВШЕМЪ МИТРОПОЛИТУ СТРАТИМИРОВИЧУ.

Саобщено одъ Димитрія Владисавлѣвича.

В. Превосх!

Я, докъ нисамъ дошао у Карловце на науке, нисамъ знао ни праваго именина оному народу, коємъ самъ принадлежао. Власи, Раци, Грцы — Наши Люди, Нашицы, Християни; овы самъ бую сътъ наслушаосе именина.

У Карловцы, изъ моего выше година у такомъ Сербскомъ средоточію пребывания; изъ кнѣига Досіоеввы, и найживлѣ изъ Профес. Лазаревича внушенія, и то устменны, и у моемъ удаленію писменны: не само научію самъ се, да самъ я Сербинъ, и да подъ овымъ именемъ има выше мѣлона людій; но и къ тымъ людма одтада зачелосе е у мене особито и свагдашнѣ вниманіе, и желаніе, быти имъ, ако бы кадъ како могао, полезнымъ. Валя да е одъ природо было уготовано мѣсто у моемъ сердцу такимъ чувствованіямъ.

По познанию Стойковићевы кнѣига у Загребу, гдѣ самъ Академическе слушао науке; и за тимъ, по састанку моемъ съ Досіоемъ у Триесту: моя реченна чувствованія узвисила су се поготову до енеусіясма.

Такавъ, преидемъ съ Досіоемъ у Венецію, о нѣгову трошку. Онъ остане, да преводи, и подъ переводомъ да печата Соавину Иеіку. Я од'маа одмакнемсе у Падуу, гдѣ да не чуемъ нимало нашего зыка, и да свершимъ изученіе французского. Ту самъ провео шесть мѣсецій, сабираюћи и вещества къ дѣлу, што Досіоей пред'избрао быяше, да я спишемъ и издамъ.

Дойдвѣ Стойковићу у Венецію: Досіоей доведе га у Падуу. Буде согласно одредѣно, да я, по жельи већ Досіоевой, издамъ кратко Свеобщѣ Землеописаніе; к' чему ми є Стойковић и Нѣмачки кнѣга послао из' Беча, између кои избрао самъ єдну за преводъ.

Я у Венецію на дѣло; а Досіоей до неколико седмица, са своіомъ Ивокомъ, вратисе сѣдити у Трієсту, гдѣ даваше лекціє у взычыма поготову само у Сербскимъ кућама. Постановисе међу нама двоицомъ чѣста корреспонденція.

Моє землеописаніе има пред' собомъ понаособито кнѣжицу Ключић, и уза се элементарный Атласъ съ числами, намѣсто имена. То дѣло, све заєдно, почето є - я и корректоромъ - свершено, (у 2000 екземплара) добромъ частію преплетено, и у Трієсть одправлено, у манѣ одъ пуны петнаєсть мѣсецій! Тко може подпуно о овомъ труду судити, и право га процѣнити? Може В. Превосх. наиболѣ од'свіо данашни Сѣрба, а я самъ га найвећма упамтію, како ѣу ниже показати. Ништаманѣ на трећемъ землеописан'я образу, посланномъ ми од' Досіоеа изъ Трієста, истый трудъ назначенъ є безмезднымъ; како є и было, кромѣ препитанія и обиталища.

Новце од' продає землеописанія были су иждители опредѣлили на основаніє Сѣрбскогъ училища, гдѣ бы се найнужднѣе нашло, а то нарочно у Боки которской; к' чему у Трієсту было є и выше яки приложника, новцемъ, зданіями, и удѣланими землями. У дружеству са мноми, имао є Досіоей то училище основати и руководити.

Прейдемъ у Трієсть, и пройдемсе до мои сродны, да се штогодъ од' моего труда разгалимъ и покрѣпимъ; по чемъ вратимсе у Трієсть, све стоєћи на трошку Досіоеєву, од'ма ми уступи неколико свои ученика, добро плаћавши,

да добывамъ штогодъ и я, до нашего нового опредѣленія, коє онъ быаше замыслио іоше докъ самъ я быо у Венеціи.

Оставивше са свимъ мысао о училищу у Боки, навали неодолимо да иде, како се прилика и безопасность покажу, међу веће множество Сѣрба, и у страніє коло дѣянія; сирѣчь у Сѣрбію. Са мноми уговори: да ѣе онъ од'маа, како онамо преїѣ, купити кућу у Београду, у којой може и училище имати мѣсто; да я по томъ имамъ доїћи к' нѣму; да ѣе ме женити съ таковымъ изборомъ, да супруга моя буде способна младе Сѣрбске кѣри наставляти. У кући Міх. Павковића у Земуну, у коєга є обитаво пріє него ѣе преїѣи у Београдъ, рекао є и огласію выше пута и предъ выше лица, да ѣе по смерти нѣговой, све нѣгово бытє моє, и само моє. Кромѣ выше драгоцѣны стварій, и избранны кнѣга, онъ є могао имати и новаца до 4, а може-быти и преко 5,000 сѣбр: фр.; но у кога, не знасе ни из' нѣгова тестамента.

Међутимъ моє здравіє ступаше рушеѣисе из' тиха, и тешко дыханѣ (асѣма), коє у доброй мѣры донєсао бѣхъ из' Венеціє, мучаше ме све то-већма. Много є принєсао к' моему спѣшнѣму разболѣнію Трієстинскій воздухъ самъ, мени противанъ, а камо, по даванію лекція, непосредственно излазенѣ на Трієстинску студень из' топлы соба? Тако, по причини найкраснѣе страсти, сирѣчь народолубія, я самъ, у найлѣпша моя лѣта, претергаосе, и почео венути. Слабость є полагано обарала ме; зато задуго нисамъ совѣтоваосе ни съ Лѣкаремъ; удаюѣисе при томъ и у мою младость.

Досіоей, одправивше неколико велики сандука пуны землеописанія низ' Саву у Земунъ, од' кои часть остане ондѣ, у Н. Саду и у Карловцы, а часть пренєсєсе у Београдъ; изгледаше свое

време, докъ єдномъ дигнесе сасвимъ, и съ очевиднымъ енеусіясомъ отиде впутъ Сербіє. Мени даде неколика своя ученика; и выше ништа. Рекао бы (но нисамъ могао проникнути), да є онъ мене ради оставіо неку препоруку наперснику своему, пок: Драги Теодоровићу. Онъ самъ ніє ми никада выше ништа послао, кромѣ само єданпутъ, пріє него ће преійи на ону страну, Венец. злат. 30 цекіна, и ништа мени о томъ не пишући, но Драги.

До мало мѣсецій, по одшествію Досіоеву из' Трієста, я станемъ озбыля куняти: предамсе Лѣкару у руке; и будемъ принужденъ мало по мало одпустити све ученике. Сву зиму (то доба быше) Лѣкаръ крѣпляше ми слабость хіномъ, и ковчимъ другимъ одгоняше ми асематическій кашаль; од' коєга, говораше, да поготову сви ученіи, радеій съ напряженієм', манѣ или выше обычно страдаю. У Горыци, камо самъ быо изышао на пролѣне ради ондешнѣга здрава польскогъ воздуха, первый лѣкаръ водяшесе поготову сасвимъ по мєєоды Трієстинскога. Вратимсе у Трієсть, и я одкрємъ качество моєга кашля, сирѣчь, да є каменній (крайня рѣдкость међу болестима). Моє лѣченѣ траяло є выше од' године дана: здравіє моє поправило се є доста добро, но остало є ласно подложно разболѣніямъ.

ЧЕСТ И ЧАСТ

(Одвратак на Одговор Г. Вуиновича у
Скоротечи 27. 1843.)

(конаць)

Ја сам у прилогу моме (у Скор. ч. 18) говорио о чѣсти, која у правом народном значи чест, а у књижевном пору-

ски тал. Сад овоје Г. Вуиновичъ другојачије разумео, као да сам ја мислио о чѣсти (о јелу и пићу); и зато се сироматрудио без нужде, да докаже, да част није чест, већ „гостба“. — Ово је налик на оно, као да би ко говорио о коси, што се шњоме трава коси, а Г. Вуиновичъ докозивао би, да коса значи кичу на глави. — Но како год што коса и чест двоје значи, тако и „част“ има у правом српском (невелим књижевном, већ народном) језику два значења: 1) чѣст-чѣсти = пошта*); 2) чѣст-чѣсти = гозба (о којој нема выше разговора, за што је сваком позната). А како је опет ова реч „част“ постала, видићемо сад ево из Г. Вука Данице од 1826 гди на страни 42 и 43 овако стои:

„У старим Славенским књигама у многим ријечма има у сриједи међу два полугласна слова њ или њ н. п. отьц, коньц, овьн, мьч чьсть. У оваким ријечма Руси су у данашњему Славенском језику пометали свуда є мјесто њ: отец, конец, овен, меч, чьсть; а у Српском језику у таквим ријечма, свуда је а мјесто њ: отац, конац, ован, мац“ — дакле по овом и част, као што се у народу говори, и као што је покојни Архимандрит Раић у своима поученијама писао: частность, благочастивый, благочастіє, нечастива, безчастіє, безчестанъ, обезчастити, величавство. — Овако се у једној мојој одвећ старој рукописној Сърбуљи налази; да приидеть сила величавствіа твоего на мнѣ грѣшнаго. У стариима пак рукописима, као што је Псалтир Г. Козмановића, Протопресвитера Вуковарскога још се по старом славенскомъ налази: нетако нечѣстивіи— ѿ лица нечѣстивыхъ — избави доушоу мою ѿ нечѣстива. Шта више! и у печав-

*) Овде ће ме опет Г. В. криво разумети мислећи зар да ја говорим о Пошти, што писма носи. Зато, да ме неби опет бадава напао, ево му напред јављам, да пошта значи народно и чест (руску) и поштовање.

танима Сърбуљама налази се њ; тако у Молитвослову од 1547 има: Тебѣ слава и дрѣжава чѣсть и поклонюніе *) — чѣстнѣи припадши иконѣ.

Ово овако несамо да се у Сърбуљама налази, него и већа чест народа говори сърпски: част и поштење, а не руски чѣсть и почтеніе.

Да је дакле „част“ народу сърпскоме позната, може се то са народнима Песмама 1841 изданима посведочити, гди Г. Вук у Песми 129 овако пишући сведочи: Овдје (вели), као и на млогојем другијем мјестима, част значи die Chre; Руски чест. На ово ево и примера:

Свему роду и племену на велику част. —

Ти нам дај винце весело пити,

Весело пити у части бити. —

Богом Сестро и светим Јованом!

На част теби мој дебелѣ Доро. —

Да Бог поможе окомне зборове, кои нашем збору за част раде, а за здравље Бога моле (п. 131. V.).

Из свега овога дознаје се оно, што Г. Вуиновић није знао, да је „частный постъ, частный крстъ“ стотину пута правилније, и смислу сличније сърпски неголи руски „честный постъ, честный крстъ“ које у правом сърпском друго значи; то јест: крест из парчади састављен. — Аколи ћемо пак заиста говорити, као што нас Г. Вуиновић кварежно учи, чесни пост, и чесни крст; то ћемо онда морати по његовој аналогии и „м а ч“ говорити „м е ч“ адан-ден, а пањ пенъ; и тадај неће моћи остати по жељи Г. Вуиновића нецѣикосновено „оно, што се свећъ еданъ путь у народу уживичило.“ — Но то Г. В. знам, нежели више, да се народне речи кваре, а руске приме; него поуздано уфам се, да ће и он шат сад признати: да част

у сърпском значи руску чест, а чест опет руску част.

За остале пак књигописце могу на послетку навести оно, што је Steinheil у Истории немачкога народа о томе говорио; да нам треба сиреч сва наречја проћи, и претрести; изговор и број слова боље одредити, и непотребна слова избацити; а пређе свега једнак Словопис завести.

А. Драгосавлевић.

ДОПИСЪ.

Изъ Бачке. У селу Немешъ - Милетићи држао е одъ неко доба еданъ месаръ криму сеоску у аренди заедно са месарницомъ. Онъ е, као што његови селяни сведоче, увекъ био добаръ и поштењъ човекъ и миролюбивъ. Онъ е трпео кућевно зло, кое понавнише наша браћа по већимъ варошима са угледнымъ женама трпе. Она осмъ тога, што е светий домашнѣи и Фамилярнѣи миръ нарушавала, јошъ е мекостъ и доброту нарави свогъ мужа на то употребљавала, да е свомъ поступањемъ најглавније изъ св. писма: „И жена да убоятся своего мужа“ у „И мужъ да убоятся своей жены“ преобратила. Онъ е ју често световао, и говорио, представляјући жалостна следства, коя мораю, и јошъ жалостнија, коя могу томе следовати. Но коровомъ суете светске и гадне телесне страсти зарашћене прси ни су могле овако благе и меке речи пробити. Човекъ пакъ њѣиъ видећи, да определѣнѣи конститудіе и свога закона тереть свой спосѣти мора, дуго е трпео, докъ се искре ярости у лютий пламень у преима његовимъ подигле нису. Дошавши тако еданпутъ дома затече свою жену in flagranti. Онъ се трудио, да утиша свою яростъ, оде мирно у свою собу и легне. Жена ніе престаяла пецкати га, и кавгу замећати. Онъ већъ немогавши ярости својој одолети, — о добрый човече! о слабости човеческа! — скочи, узме ножъ, насрне на лармају пуницу, затымъ на жену, и оне обе одъ његова ударца мртве паду, затымъ се залети на шогорницу, по

*) У пређашнимъ прилозима штампано е Ёа место Ю, а то збогъ тога, што у типографіи ни е было овога писмена; зато молимо, да бы се съ овимъ пређашне погрешке поправило; ерѣ Ю значи у (сърпскомъ) я, а Ёа значи е.

ова се спасе. Онъ после тога оде у сеоску кућу и самъ се преда власти у руке. —

„Der schrecklichste der Schrecken,
Das ist der menschliche Wahp.“

вели великій Поета.

О оцеви, о матере, дайте науку вашој деци; особито вы матере, дайте учите и наставляйте, примеромъ предначите, одъ васъ све зависи. Не-фалите што не за фаленѣ, нити оно ладнокрвно пролазите, што е за фаленѣ или за кућенѣ. Чу-вайте ии и одъ најманъи задовољства, коя стазу праве већимъ греовима, да васъ кадгодъ не узгризе савестъ, ако ваша деца поводъ даду овакимъ слу-чаевима, кои се догодили небы, да сте вы найсветію вашу дужность — право одранѣнѣ деце — испуњавали. Нико небыва рѣавъ и неваљно на едан-путъ, него помало и неотице; зато чувайте и одъ најманъи обстоятелства вашу децу, одъ са-станка отровника и отровница, да и одъ самогъ отровногъ виђеня њиногъ.

М. Г.

КНЪИЖЕВНЕ ВЪСТИ.

Дорпатъ. Ово дана изилази изъ печатнѣзна-менита у руској Литератури поява, Географія Русіе у 2. части, кое е сачинитель професоръ рускогъ езика при свеучилишту. Ова Географія савршенія е одъ своіо други, кое су досадъ из-нише. Садржай споменутогъ дела характеризираю многи знаня достойни предмети, кое сви изображе-ни о овој великој, свагда недостаточно и криво познатој држави треба да знаду.

Харцъ. У наша времена, кадъ се различне народности тако яко раздвоявати почињу, заиста бы одвећ пробитачно было, кадъ бы народа и езика мапу како за целу земљу, тако и по-насе за Европу ко предузео да сачини. Неки мисле, да што више народи изъ матеріалногъ душевномъ се подижу, што више освешћаваю се, то све уну-трашњимъ нагономъ натеривани, на њіова пра-ва, одъ природе и Бога посвећена, еднокрвна от-ношенія гледи наново да дођу, кое потврђую у най-новіемъ времену Славени и Мађари. Спомену-та мапа была бы за свакогъ, особито за Немца одъ неописане користи, будући бы онъ текъ онда ве-личину германскогъ народа видети могао.

Д. У. Зtg.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

(Крале моде у Лондону.) Дуго е Графъ д' Орсан крале моде у Лондону быо, ал' садъ е съ трона сбаченъ, и срећный смртный, кои садъ судбину изобра-женіегъ света у Лондону определява, то е Лордъ Е., мужъ одъ едно 36 година, среднѣ величине и сасвимъ обычногъ лица. Поредъ тога онъ нити се чиномъ, нити иманѣмъ отликуе. Међутимъ е познато, да у Лондону не треба много, да првый у помод-номъ свету постане. То намъ сведочи познатый, Т., кои нити иманя ни таланта имаюћи, а притомъ неблагороданъ, и опетъ целы шесть година рас-кошномъ свету, младымъ дамама, и свима законе преписиваше, што е дворъ и градъ родомъ, бо-гатствомъ и лепотомъ отликовао. Лордъ Е., што е на престолъ моде дошао, то има некомъ доста редкомъ обстоятелству благодарити. Онъ изъ Ин-діе, где е више година као маіоръ у войски слу-жю, дође натрагъ. Едно вече на балу Маіоръ зна-юћи врло добро валцера играти, заиште одъ Хер-цегинѣ одъ Д. неку бледу, младу Даму, да игра. Они почну играти, и дуго се по сали окреташе. При последнѣмъ такту Музике одведе Лордъ Е. свою играчицу (тенцерку) на место, и руку на-трагъ повуче, съ кіомъ ю е држао. Она за еданъ тренутакъ недвижима са укоченымъ очима и ви-сећимъ рукама стояше, после. мртва падне. Овай случай здраво е очи пао; ништа се ни е штеди-ло, само да се несретница опетъ у животь по-врати; лекари очевидну смръ свакокимъ начи-номъ доказиваше, али лепый светъ очекиваше у овомъ жалостномъ догађаю нешто неприродно ви-дети. Маіоръ, на кога до тогъ часа ни е се ни гледало, постаде садъ предметъ общтегъ любо-питства и своіо разговора. Ладн. у нѣговомъ е наручаю умрла, онъ е съ мртвымъ теломъ за целы петъ минута валцера играо. Текъ садъ почну Да-ме съ другимъ очима Маіора гледати, и ктедоше на нѣговомъ лицу нешто необычно видети. На не-комъ се местима и речъ: „вампиръ“ чула. Ма-іоръ постаде срећанъ; нѣга са своіо страна нуди-ше, све Даме хтедоше, да съ њимъ играю. Лордъ Е., кои е на тако сяіно место на еданпутъ до-шао, знае се тымъ ползовати, и у богатъ бракъ ступити. Изборъ му е кодъ своіо слободанъ, и кодъ сами найзнатни наследница три краљѣвине.

Издаватель Димитрій Ювановићъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловымъ.